

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Mesleğine Yönelik İnanç Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Zafer DOĞRU¹, Yetkin Utku KAMUK², Seçil YILMAZ³

¹Hitit Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Çorum. ORCID İD: 0000-0002-8902-0301

²Hitit Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Çorum. ORCID İD: 0000-0001-5976-7503

³Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu, Çorum. ORCID İD: 0000-0003-3916-5980

Öz

Bu çalışmada, Fan, Keating, Liu, Zhou, Shangguan ve Knipe (2018) tarafından beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik inançlarını ölçmeye yönelik olarak geliştirilmiş olan “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Mesleğine Yönelik İnanç Ölçeğinin (BESÖMİÖ)” Türkçe formunun oluşturularak bu ölçeğin geçerliğinin ve güvenirliliğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubu Hitit Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören toplam n=120 (60 kadın ve 60 erkek) beden eğitimi ve spor öğretmeni adayından oluşturulmuştur. Çalışma için gerekli etik kurul ve kurum izinleri alınmıştır. Uyarlanan ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0,909 bulunmuştur. Alt boyutlardan “Meslek Aşk” boyutu için tutarlık katsayıları 0,827-0,715 ve “Beden Eğitimi ve Sporun Değeri” boyutu için ise 0,818-0,496 arasında değişmektedir. BESÖMİÖ'nin faktör yapısını ortaya koymak amacıyla açıklayıcı faktör analizi sonrası elde edilen faktör yapısını test etmek ve yapının uygunluğuna karar vermek için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda $X^2/sd=1,441$ ve RMSEA değerinin ise 0,61 olduğu görülmüştür. Yapılan bu analiz sonuçları Türkçe ölçeğinde özgün formunda olduğu gibi iki boyutlu bir yapıda olduğunu ortaya koymuştur. Yapılan bu çalışmada uyarlanan ölçeğin Türkiye’de beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançların ölçülmesinde (belirlenmesinde) geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir.

Orijinal Makale

Yayın Bilgisi

Gönderim Tarihi:23.11.2019

Kabul Tarihi:26.12.2019

Online Yayın Tarihi: 31.12.2019

Anahtar kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Mesleği, Mesleğe Yönelik İnanç, Ölçek Uyarlama

Adaptation of the Beliefs Scale Towards Physical Education and Sports Teaching Profession to Turkish: Validity and Reliability Study

Abstract

In this study, it was aimed to translate and adapt the preservice physical education teachers' beliefs about the physical education profession (PPET-BPEP) scale by Fan et al. (2018) into Turkish and determine the validity and reliability of the scale. The study group consisted of 120 (60 males and 60 females) students studying at the Hitit University - Faculty of Sports Sciences. Ethical committee approval and institutional permission were acquired prior to the study. The subjects were participated into the study voluntarily by giving written consent. Cronbach Alpha value of the adapted scale was found to be 0.909. The internal consistency coefficients of the sub dimension “Sense of Calling”, and “Value of Physical Education and Sports” ranged between .891-.370 and.798-.477, respectively. Confirmatory factor analysis was performed to test the factor structure obtained after exploratory factor analysis in order to reveal the factor structure of PPET-BPEP. As a result of confirmatory factor analysis ($X^2/sd=1.441$ and RMSEA=.61), it was found that the scale has a two-dimensional structure in its adapted form as it is in its original form. As a result, it can be told that the scale adapted into Turkish found to be valid and reliable to measure the attitudes of Turkish pre-service physical education and sports teachers' towards the physical education and sports teaching profession.

Original Article

Article Info

Received: 23.11.2019

Accepted:26.12.2019

Online Published:31.12.2019

Keywords: *Physical Education and Sports Teaching Profession, Beliefs Toward Profession, Scale Adaptation*

GİRİŞ

Meslek, para kazanmak amacıyla insan için faydalı mal ve hizmet üretmektir. Meslek, sistemli bilgi ve becerilere dayalı, belli bir eğitimle kazanılan ve kuralları toplum tarafından belirlenmiş etkinlikler bütünüdür (Kuzgun, 2000), bununla birlikte resmi olarak tanımlanmış ve uzmanlık gerektiren işlerin yapılması süreci olarak da tanımlanabilir. Meslek, bireylerin eğitimle edindikleri ve hayatlarını kazanmak için sürdürdükleri düzenli ve kurallı faaliyetler bütünü olarak tanımlanmaktadır. “Öğretmenlik” de bireysel, sosyal, kültürel, bilimsel, teknolojik boyutlu profesyonel statüde bir meslektir (Uygun, 2008; akt. Aydın ve Sağlam, 2012). Öğretmenlik mesleği, eğitim sektörü ile ilgili olan sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutlara sahip, alanında özel uzmanlık bilgi ve becerisini temel alan akademik çalışma ve mesleki formasyon gerektiren, profesyonel statüde bir alandır (Erden, 1998). Öğretmenliğin genel sınırları Milli Eğitim Temel Kanunu’nda çizilmiştir; “Öğretmenlik, bireylerin öğrenmelerinin belli bir amaç doğrultusunda başlatılması, yönlendirilmesi, kolaylaştırılması ve gerçekleştirilmesi sürecine ilişkin etkinlikleri kapsayan meslektir. Bu etkinlikleri yapan kişi de öğretmendir” (MEGSB, 1987). Öğretmenlik mesleği, alan ve meslek bilgisinin yanı sıra sabır, özveri, hoşgörü, alanıyla ve mesleğiyle ilgili yenilikleri takip edebilme gibi özellikleri de gerektirmektedir. Öğretmenlikte başarılı olabilmek için mesleğe severek, isteyerek başlamak gerekir (Saracaloğlu vd., 2000; akt. Akkaya, 2009). Ülkemizin gelişmiş ülkeler arasında yer alabilmesi için iyi yetişmiş, nitelikli insan kaynağının oluşturulması ve bu kaynağa sahip olması önemlidir. Bir ülkenin eğitim sistemi nitelikli insan kaynağının oluşması ile yakından ilişkilidir ve eğitim sisteminin başarısı yetiştirilen öğretmenlerin niteliğine bağlıdır.

Yükseköğretim Kurulu (YÖK); eğitim sisteminin vazgeçilmez unsurlarından birisinin öğretmen olduğunu, eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanındaki gelişmelerin yanında Türk eğitim sisteminde gerçekleştirilen yapısal değişiklikler, toplumsal ihtiyaç ve talepler dikkate alarak eğitim/egitim bilimleri fakültelerini bölüm ve anabilim dalı yönünden yeniden yapılandırarak, öğretmen yetiştirme lisans programlarını güncellemiştir. Böylelikle, bunun bir gereklilik olduğunu ortaya koymuştur. Bu gereklilikler doğrultusunda öncelikli olarak bölüm ve anabilim dalı şablonu yeniden oluşturulmuş; 28.02.2017 tarihli YÖK Genel Kurul kararıyla üniversitelerin yeni şablona uygun olarak ilgili fakülte ve enstitüler bünyesinde gerekli dönüşümler yapılmıştır. Bunun sonucu olarak; Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programı şeklinde yeniden yapılandırılmıştır (YÖK, 2018).

Öğretmenin yönelimleri öğrencilerin yönelimlerini belirleyen önemli bir değişkendir. Genel olarak öğretmenin özel olarak da beden eğitimi ve spor öğretmenin kedisini işine adanmış ve işine odaklanmış olması beklenir, böyle bir öğretmenin öğrencileri tarafından model alınması daha olasıdır (Başar, 2001). Öğretmenin, öğrencilerinden programın çıktıları anlamında olumlu beklentiler içerisinde olması öğrencilerinin davranışlarını da etkiler. Bu nedenle öğretmenlerin tutumları/inançları ve tutumlar/inançlar ile beslenen davranışların niteliği oldukça önemlidir. Eğitim sisteminin, dolayısı ile programların amaçlarının gerçekleştirilmesinde öğretmenlerin tutumları ve inançları önemli faktörlerden birisidir.

Öğretmenlik mesleği, eğitim ile ilgili örgütlerdeki bir konumu ve o konunun gerektirdiği davranışları ortaya koymayı, bunu gerçekleştirirken de konum, statü, görev ve ilişkileri içeren bir süreci tanımlamaktadır. Öğretmen tutum ve davranışlarını belirleyen temel etkenlerden birisi, öğretmenin öğretmenlik mesleğini yaparken bu mesleğe karşı tutumunun ne olduğu ile de ilişkilidir (Üstüner, 2006).

Tutum ile ilgili birçok tanım olmakla birlikte (Allport, 1935; akt. Göloğlu Demir ve Gelişli, 2018; Aydın ve Sağlam, 2012; Özlü, 2001; Kağıtçıbaşı, 1999; Üstüner, 2006; Robbins, 1994; Türker ve Turanlı, 2008; Baysal, 1980; Demirel, 2003), tanımlarda vurgulanan ortak ve farklı noktalar birleştirilerek şu şekilde tanımlanabilir; “Tutum, yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu bütün obje ve durumlara karşı ne hissettiğini, deneyim ve bilgilere dayanarak örgütlediği, bireyin davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan ve davranışları üzerinde yönlendirici, hazırlayıcı ve etkileme gücüne sahip olumlu veya olumsuz duygusal ve zihinsel hazırlık durumu ve öğrenilmiş eğilimlerdir”.

Öğretmenlik mesleği açısından, öğretmenlerin mesleğe olan inançları onların, kariyer seçimi ve düşük performans, öğretmenlik mesleğine yönelik olumsuz tutumlar, okuldan ayrılma niyeti gibi kararlarını da etkileyebilmektedir (Dündar, 2014). İnançlar, bireylerin kendi dünyalarının bir yönü ile ilgili algılarının ve tanımlarının meydana getirdiği sürekli duygular ağıdır. İnançlar çoğu durumda, bireysel ilkelerin kaynağı halindedir. Kişi bilgi, kanaat ve inançlarını açığa vurmaya istediği zaman bunu davranış ve tutumlarıyla belli eder (Eren, 2000). Tutumlar, düşünceler ve inançların birçok ortak noktası vardır ve ayırt etmek kolay değildir. Üçü de çeşitli şekillerde tepki göstermek için öğrenilmiş eğilimlerdir (Çöllü ve Öztürk, 2014). Tutumlar, destekleyici inançlardan doğal olarak ve kaçınılmaz bir şekilde doğar. Tutumlar düşüncelerden daha uzun süreli ve köktencidirler, bununla beraber inançlar kadar derinlerde saklanmazlar. İnançlar ile tutumlar arasında tutarlılık vardır. Tutumun bilişsel ögesi inançlarla birlikte ele alınmaktadır. İnanç; "bireylerin kendi dünyalarının bir yönü ile ilgili algıları ve tanımları oluşturduğu sürekli duygular ağıdır" şeklinde tanımlanmaktadır (Eren, 2001; akt. Çöllü ve Öztürk, 2014). Fan vd., (2018) çalışmasında inanç sözcüğünü kullanmışlardır, bu çalışmada da inanç olarak kullanılmıştır.

Öğretmenlik mesleği ve tutum konusunda ülkemizde çeşitli araştırmalar yapılmaktadır. Öğretmenlik mesleği akademik bir çalışma alanı olarak güncelliğini korumaktadır, bu çalışma da onun güncel olmasının bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Ülkemizde yapılan çalışmalarda çoğunlukla tutumlara yönelik çalışmalar yapıldığı görülmektedir, bu örneklerden bazıları bu bölümde yer almaktadır.

Aşkar ve Erden (1987) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” öğretmenlik mesleği ve tutumlar konusunda yapılan öncü çalışmalardandır. Bu ölçek, 6 olumlu, 4 olumsuz maddeden oluşan 10 maddelik, tek boyutlu Likert tipi bir ölçektir. Geliştirildiği tarihten günümüze kadar bazı çalışmalarda kullanılmıştır, bu çalışmalar; Temel, (1990) “Fen-Edebiyat Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarına Öğretmenlik Formasyon Programının Etkisi” ve Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım (2007) “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları” isimli çalışmalardır. Bununla birlikte öğretmenlik mesleğine yönelik çeşitli tutum ölçekleri de geliştirilmiştir; Semerci ve Semerci

(2004) “Türkiye’de öğretmenlik tutumları”, Erkuş, Sanlı, Bağlı ve Güven (2000) “Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirilmesi”, Demirci (2002) “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”, Doğan (2002) “Uludağ Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutum ve Düşünceleri” isimli çalışmalarda araştırmacılar tarafından kullanılmıştır.

“Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” Tanrıoğen (1997), öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların ölçülmesinde sıkça kullanılan bir başka ölçek Semerci (1999) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”. Çetin (2006) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”dir. Beden eğitimi ve spor alanında yapılan ilk çalışmalardan biri, Camadan ve Duysak’ın (2013) çalışmalarında kullandıkları ve Özgür (1994) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”dir. Bu ölçeği Üzüm, Yalçın, Biçer, Yüktaşır ve Yıldırım’da (2015) çalışmalarında kullanmışlardır.

Pehlivan (1996) tarafından geliştirilen, Likert tipi 60 maddelik beden eğitimi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin, öğrenim gördükleri alana ilişkin tutumlarını ölçen tutum ölçeği geliştirmiştir ve bu ölçek Gürbüz ve Sunay (2005) tarafından Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Tutumları (Ankara İli Örneği) isimli çalışmada kullanılmıştır. Yalız (2010) çalışmasında, Aşkar ve Erden (1987) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”ni, “Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması” için kullanılmıştır. Kabadayı, Bostancı, Atan, Yazıcı ve Evli (2011) “Eğitim Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Okuyan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumlarının İncelenmesi” isimli çalışmasında Çetin (2006) tarafından geliştirilen "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği"ni kullanmıştır. Ünlü (2011) “Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi” çalışmasında öğretmenlik mesleğine yönelik tutumla ilgili literatürü (Aşkar ve Erden, 1987; Çetin, 2006; Erkuş vd., 2000; Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen, 2007; Temizkan, 2008; Tufan ve Güdek, 2008) taranmış, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumla ilgili maddeleri oluşturmuş ve ölçeği geliştirmiştir. Sandıkçı ve Öncü (2013) “Beden Eğitimi ile Diğer Alanlardaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Yeterlik Algıları ve Tutumlarının Belirlenmesi ve Karşılaştırılması” isimli çalışmasında Erkuş vd., (2000) tarafından öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları değerlendirmeye yönelik geliştirilen “Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği”ni kullanmışlardır. “Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Mesleklerine Karşı Tutumları” isimli çalışmasında Üzüm vd., (2015) veri toplama aracı olarak, öğretmenlerin mesleğine karşı tutumlarını belirlemeye yönelik olarak (Özgür, 1994) tarafından geliştirilen ölçeği kullanılmıştır. Akbal (2016) “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları ile Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişki” isimli Yüksek Lisans Tez çalışmasında Semerci (1999) tarafından geliştirilmiş olan, “Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği”ni ölçme aracı olarak kullanmıştır. Cinpolat, Alıncak ve Abakay (2016) “Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” isimli çalışmasında öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların belirlenmesi amacıyla Çetin (2006) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Altuntaş, Kul ve Karataş (2016) “Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin

Tutumları ile Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişki” isimli çalışmasında Semerci (1999) tarafından geliştirilmiş olan, “Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği”ni ölçme aracı olarak kullanmıştır. Yanık ve Çamlıyer (2016) “Ortaöğretimde Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi” isimli çalışmalarında yeni bir ölçek geliştirmişlerdir. Göktaş (2017) “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları” isimli çalışmasında, Üstüner (2006) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”ni kullanmıştır.

Ülkemizde 1984 ile 2013 yılları arasında elektronik ortamda tam metnine ulaşılabilen 40 tez ve 69 makalenin analiz edildiği çalışmada, araştırmalar evren, örneklem ve çalışma gruplarına göre incelenmiştir. Araştırmaların % 81,7’sinin öğretmen adayları, % 10,1’inin ise öğretmenler ile yapıldığı sonucu ortaya çıkmıştır (Eren, Çelik ve Oğuz, 2014). Bu çalışmada da beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarına yönelik bir ölçek uyarlama çalışmasıdır, beden eğitimi ve spor öğretmen adayların inançları meslekleri ile ilişkilerini şekillendiren önemli bir bileşendir.

Yukarıda sözü edilen ölçekler ve çalışmalar günümüze kadar birçok araştırmada kullanılmışlardır. Doğrudan beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik geliştirilmiş olan ölçekler sınırlıdır ve çoğunlukla genel öğretmenlik mesleğine yönelik ölçekler kullanılarak beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlar yordanmaya çalışılmıştır. Yapılan çalışmalar tutumları ölçmeye yöneliktir, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin inançlarını ölçmeye yönelik çalışmaya uyarlama çalışmasının yapıldığı süreç içerisinde rastlanmamıştır. Yapılan bu çalışma ile alana özgü bir ölçme aracı literatüre kazandırılmış olacaktır. Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının mesleklerine yönelik inançlarının ölçülmesini sağlayacaktır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve/veya beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını ve inançlarını ölçmeyi amaçlayan ölçeklerin yanı sıra, aynı konu üzerine farklı örneklemelerden elde edilecek olan verilerle gerçekleştirilecek ölçek geliştirme çalışmaları; inanç ve tutum konusunun daha derinlemesine araştırılması ve güncelliğini sürdürebilmesi bakımından önemlidir.

Beden eğitimi ve spor alanında öğretmenlerin veya öğretmen adaylarının tutumları birçok kez araştırılmış olmasına rağmen beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleği hakkındaki inanç konusu göz ardı edilmiştir. Ancak öğretim kariyeri seçmede beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine duyulan inanç belirleyici olmaktadır. Öğretmenlik mesleğine olan inançları, öğretmen adaylarının meslek seçiminde ve öğretmenlik uygulamalarında kalite ve karar alma sürecinde temel bir faktör olabilir. Bu bağlamda çalışmada kullanılan ölçek öğretmen eğitimi konusundaki araştırmalara önemli bir boyut katabilir (Fan vd., 2018), bu bakımdan ele alındığında beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançlarının ne olduğunun bilinmesi onların gelecekte nasıl birer beden eğitimi ve spor öğretmeni olacaklarının da belirleyicisi olacağı düşünülmektedir.

Öğretmen yetiştirme uygulamalarında ve öğretmenlik mesleği çalışma koşullarında zaman zaman değişiklikler olmaktadır. Beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme programlarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin kendi mesleklerine yönelik inançlarının veya tutumlarının belirlenmesi, onların öğretmen yeterliklerine katkı sağlayacak önlemlerin alınmasını

sağlayacaktır. Bu açıdan bakıldığında alana özgü içeriğe sahip bir ölçeğin kullanılması yolu ile daha gerçekçi bulgulara ulaşılabileceği düşünülmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançların ölçülebilmesini sağlayacak olan “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Mesleğine Yönelik İnanç Ölçeği”nin (BESÖMİÖ) literatüre kazandırılması bakımından bu ölçeğin uyarlanması, geçerlik güvenirlik çalışmalarının yapılması önemlidir.

YÖNTEM

Bu çalışma; bir ölçek uyarlama çalışması olup eğitim alanında yapılan ölçek uyarlama çalışmalarının ele alınıp eğilimlerinin ve araştırma sonuçlarının tanımlayıcı bir boyutta değerlendirilmesini içerdiği için betimsel modeldedir. Ölçek, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançlarını ölçmeye yönelik olduğundan, araştırmanın evrenini Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü’nde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Genelleme karşılaştırma yapılmayacağından, faktör analizi için gerekli örneklem 12 maddeli (ifadeli) orjinal ölçek için madde başına 5-10 gözlem sayısı önerilmektedir (Büyüköztürk, 2002; Doğan ve Başokçu, 2010; Yaşlıoğlu, 2017) ve örneklem büyüklüğü arttıkça, elde edilen veriler arasındaki farkı belirlemede de duyarlılığın arttığı belirtilmektedir (Hair, Anderson, Tatham ve Black, 1998). Yazardan ölçeğin uyarlanması için e-posta yolu ile izin alınmıştır. Ek olarak çalışma için Hitit Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan etik kurul izni alınmıştır (2019-113). Çalışmaya katılmaya istekli ve gönüllü olur formlarını imzalamayı kabul eden Hitit Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan beden eğitimi ve spor öğretmeni adayları çalışmaya dâhil edilmiştir. Çalışmada test tekrar test yapılmıştır. İlk teste katılan n=120 beden eğitimi ve spor öğretmen adayları tekrar teste de katılmıştır. Çalışma grubu, çalışmaya katılmaya istekli gönüllü olur formlarını imzalamış ve formları geçerli olan beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarından oluşmaktadır.

İngilizce yayınlanan ölçeği dilimize uyarlamak için Türkçe ve İngilizce diline hâkim üç uzman öğretim üyesi ve üç İngilizce öğretmeni birbirlerinden bağımsız olarak çevrilmiştir. Bu çeviriler araştırmacılar tarafından bir araya getirilmiş, en uygun anlam üzerinde tartışılmıştır. Çevrilen maddelerin en anlaşılır olanı üzerinde araştırmacılar hem fikir olduktan sonra tek bir Türkçe form oluşturulmuştur. Daha sonra ölçme aracı, İngilizce diline hakim olan bir öğretim üyesi tarafından yeniden İngilizceye çevrilmiştir. Ölçeğin İngilizce çevirisi ile Türkçe çevirisi arasındaki anlam bütünlüğü sağlanmaya çalışılmıştır. Türkçe formun geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Kapsam geçerliği beden eğitimi ve spor öğretmenliği ve öğretmen yetiştirme alanında uzman 3 öğretim üyesi ile gerçekleştirilmiştir, araştırmacılar tarafından hazırlanan değerlendirme formu uzmanlara gönderilerek uzmanlardan ölçek maddelerinin anlaşılabilirliği ve beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleklerine yönelik tutumlarını ölçme açısından uygunluğu konusunda görüşleri istenmiştir. Uzmanların görüşleri doğrultusunda ölçekte yer alan maddelerde düşük cümleler, kelimelerin Türkçe’ye uygunluğu ve anlaşılabilirliği açısından bazı düzeltmeler yapılarak ve yeniden düzenlenerek uygulanabilir hale getirilmiştir.

Ölçeğin güvenilirlik analizleri ile açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılmıştır. Maddelerin uygunluğu için düzeltilmiş toplam madde korelasyonları hesaplanmıştır. Açıklayıcı faktör analizlerinin ardında ortaya çıkan faktör yapısı doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmiştir. Ölçeğin güvenilirlik analizi ve açıklayıcı faktör analizi için SPSS 22.00 ile doğrulayıcı faktör analizi için LISREL 8.71 programları kullanılmıştır. Maddelerin ayırt edici olup olmadıkları alt ve üst %27'lik gruplar arasındaki fark bağımsız örneklem *t* Test ile analiz edilmiştir. Ölçeğin kararlı bir yapıda olup olmadığı ise aynı gruba 2 hafta sonra uygulanan test-tekrar test ile değerlendirilmiş, farklı zamanlarda ölçülen iki veri seti arasındaki ilişkiye Pearson Korelasyon analizi ile bakılmıştır. Normal dağılıma uygunluk testi için varyasyon katsayısı hesaplanmıştır.

Fan vd., (2018) tarafından geliştirilen 12 madde ve 2 boyuttan oluşan 5'li Likert tipinde olan ölçeğin 6'şar maddeden oluşan bu iki alt boyutu "Meslek Aşkı" ve "Beden Eğitimi ve Sporun Değeri" olarak tanımlanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde çalışma grubuna ilişkin betimsel istatistikler ile güvenilirlik, açıklayıcı faktör analizleri ve doğrulayıcı faktör analizlerine yönelik bulgular yer almaktadır.

Tablo 1. Çalışma grubuna ilişkin tanımlayıcı istatistikler

			<i>f</i>	%
	Cinsiyet	Kadın	60	50,0
		Erkek	60	50,0
		Toplam	120	100,0
İlk Test	Sınıf	I. Sınıf	30	25,0
		II. Sınıf	30	25,0
		III. Sınıf	30	25,0
		IV. Sınıf	30	25,0
		Toplam	120	100,0

Çalışma grubu toplam 120 beden eğitimi ve spor öğretmeni adayından oluşmaktadır; n=120 (n=60 %50'i Kadın ve n=60 %50'i Erkek); I. Sınıf n=30 (%25), II. Sınıf n=30 (%25), III. Sınıf n=30 (%25) ve IV. Sınıf n=30 (%25).

Açıklayıcı Faktör Analizi

Ölçek, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançlarını ölçmeye yöneliktir. Geçerlik çalışmalarının ardından güvenilirlik, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizlerinin yapılarak Türk kültürüne uygun olup olmadığı bu bölümde değerlendirilmiştir. İlk olarak güvenilirlik analizi yapılmıştır. Elde edilen analiz sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Güvenirlik analizleri

	<i>Madde Sayısı</i>	<i>Orjinal Ölçek α</i>	<i>Uyarlanan Ölçek Test α</i>	<i>Uyarlanan Ölçek Tekrar Test α</i>
Meslek Aşkı	6	0,81	0,911	0,891
Beden Eğitimi ve Sporun Değeri	6	0,87	0,796	0,758
Toplam	12	0,83	0,909	0,889

Ölçeğin 12 maddelik toplamının Cronbach Alpha değeri $\alpha=0,909$ 'dir. Bu değer ölçek maddelerinin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir. Daha sonra maddelerin faktör analizine uygun olup olmadığı test edilmiştir (Tablo 3)

Tablo 3. KMO ve Bartlett's testi

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0,901
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	932,041
	df	66
	p	0,000

$p<0,001$

Küresellik Testi (Bartlett's Test of Sphericity) kullanılarak korelasyon matrisinin benzer matris olup olmadığı hipotezi test edilmiştir. Veri gurubunda yapılan test sonucunda bu hipotez $p<0,05$ seviyesinde reddedilmiştir. Bu sonuç maddeler arasında ilişkinin varlığını ortaya koyarak faktör analizi için verilerin uygunluğunu göstermektedir.

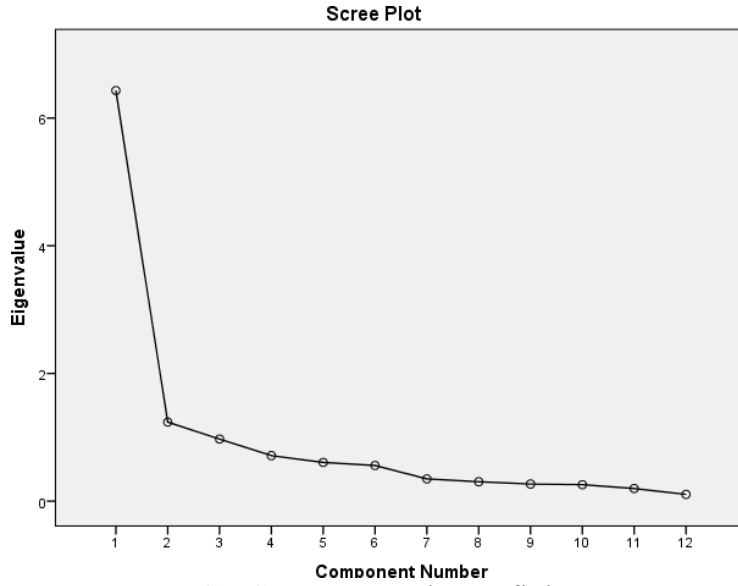
Çalışma gurubunun yeterliliği test edilmiş ve MSA Matrisi 0,901 olarak saptanmıştır. Bu değerde verilerin faktör analizi için uygunluğunu göstermektedir. Yapılan ilk faktör analizi sonucunda orjinal ölçeğe uygun olarak 2 boyutlu bir yapı ortaya çıkmıştır. Madde çıkarma işlemi yapılmamıştır. Açıklanan toplam varyans ve başlangıç özdeğerleri Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Başlangıç özdeğerleri ve açıklanan toplam varyans

<i>Maddeler</i>	<i>Toplam</i>	<i>Varyans %</i>	<i>Toplam Varyans %</i>
1	6,431	53,590	53,590
2	1,238	10,318	63,908
3	0,972	8,100	
4	0,713	5,944	
5	0,606	5,053	
6	0,559	4,655	
7	0,348	2,901	
8	0,304	2,533	
9	0,268	2,233	
10	0,258	2,150	
11	0,197	1,645	
12	0,106	0,879	

Tablo 4 incelendiğinde ortaya çıkan iki faktörün toplam varyansın %63,908'ini açıkladığı görülmektedir. Her iki faktörde birden büyük değer almıştır bu da kendisinden daha fazla bilgi içerdiğini göstermektedir.

Grafik 1: Scree plot grafiği

Scree Plot grafiğide 2 faktörü işaret etmektedir. Başlangıç özdeğeri 1'den büyük ve Bileşen numarası 2'ye yakın bir değerde ani düşüş görülmektedir. Yapılan analizler sonucunda 2 faktör dağılımı elde edilmiştir ve alt boyutların tanımlanması ve yorumlanması işlemine geçilmiştir.

Tablo 5. Ölçeğin alt boyutların (faktörlerin) tanımlanması ve güvenilirlik katsayıları

<i>Maddeler</i>	<i>Beden Eğitimi ve Sporun Değeri</i>	<i>Meslek Aşkı</i>
<i>Beden Eğitimi ve Sporun Değeri</i> $\alpha= 0,796$		
09- Tüm ilk ve ortaöğrenim öğrencileri beden eğitimi ve spor dersi almalıdırlar.	0,818	
08- Beden eğitimi ve spor dersi önemli bir derstir.	0,769	
07- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin önemli sorumlulukları vardır.	0,762	
10- Beden eğitimi ve spora daha fazla dikkat çekmek için çaba harcarım.	0,651	
12- Beden eğitimi ve spor dersinin önemsizleştirildiğini hissettiğimde mesleğimi savunurum.	0,605	
11- İlkokul, ortaokul ve lisede beden eğitimi ve spor diğer derslerle eşit öneme sahiptir.	0,496	
<i>Meslek Aşkı</i> $\alpha= 0,911$		
02- Beden eğitimi ve spor öğretmenliği benim için ideal bir mesleki kariyerdir.	0,827	
05- Beden eğitimi ve spor öğretmeni olmak, kendimi tatmin olmuş hissetmemi sağlar.	0,787	
06- Beden eğitimi ve spor öğretimi tüm potansiyelime erişmemde yardımcı olur.	0,782	
04- Beden eğitimi ve spor öğretmeni olmak benim hayalimdir.	0,781	
01- Beden eğitimi ve spor öğretmeni olmak benim için çok önemlidir.	0,765	
03- Beden eğitimi ve spor öğretiminde iyiyim.	0,715	

Varimax döndürme işlemi yapılmıştır.

Alt boyutlardan Meslek Aşkı boyutu iç tutarlık katsayıları 0,827-0,715 ve Beden Eğitimi ve Sporun Değeri boyutu için ise 0,818-0,496 arasında değişmektedir. Açıklayıcı faktör analizinden sonra ölçekteki maddelerin yapısal uygunluğunu test etmek üzere doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır.

Doğrulatoryıcı faktör analizi

Doğrulatoryıcı Faktör Analiz'i (DFA) sonucunda elde edilen değerler literatürdeki değerler ile karşılaştırılmış ve Tablo 6'da sunulmuştur (Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller, 2003)

Tablo 6. DFA'da Elde Edilen Uyum İyiliği İndeksleri.

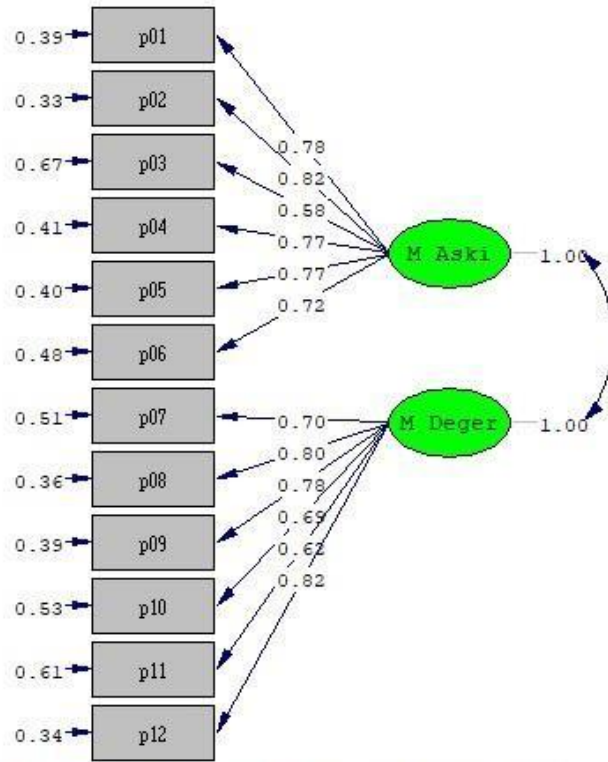
Uyum Değerleri	Mükemmel Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Elde Edilen Uyum
AGFI	$0,90 \leq AGFI \leq 1$	$0,85 \leq AGFI < 0,90$	0,86
CFI	$0,97 \leq CFI \leq 1$	$0,95 \leq CFI < 0,97$	0,98
GFI	$0,95 \leq GFI \leq 1$	$0,90 \leq GFI < 0,95$	0,90
NFI	$0,95 \leq NFI \leq 1$	$0,90 \leq NFI < 0,95$	0,95
NNFI	$0,97 \leq NNFI \leq 1$	$0,95 \leq NNFI < 0,97$	0,98
RMSEA	$0 < RMSEA < 0,05$	$0,05 < RMSEA \leq 0,08$	0,061
S-RMR	$0 \leq S-RMR \leq 0,05$	$0,05 < S-RMR \leq 0,10$	0,053
X^2/sd	$0 \leq X^2/sd < 2$	$2 < X^2/sd < 3$	1,441

Model uygunluğunun değerlendirilmesinde kullanılan birbirinden farklı uyum iyiliği indeksleri ve bu indekslerin sahip olduğu istatistiksel fonksiyonlar vardır. Önerilen indeksler arasında en çok kullanılanları benzerlik oranı ki-kare istatistiği (X^2), RMSEA (Root-mean-square error approximation-ortalama hata karakök yaklaşımı), GFI (Goodness-of-fit index - uyum iyiliği indeksi) ve AGFI'dir (Adjusted Goodness-of-fit index - uyarlanmış uyum iyiliği indeksi) (Joreskog ve Sörbom, 2001).

X^2 değeri gözlenen ve beklenen değerlerin kovaryans matrisleri arasındaki fark ile ilgilidir. Model uyumu örneklem büyüklüğü artarsa (genelde 200 üstü) ya da örneklem büyüklüğü düştüğünde (genelde 100 altı) X^2 istatistiğinin değeri uyum sınırlarının dışına çıkmaya eğilimlidir. Bundan dolayı X^2 istatistiği örneklem büyüklüğü tarafından etkilenir. X^2 istatistiği aynı zamanda çok değişkenli normallik varsayımından da etkilenir (Schumacher ve Lomax, 2004).

RMSEA değerinin 0,05'e eşit ya da 0,05'den küçük olması iyi uyumun, 0,05 ile 0,08 arasında olması yeterli uyumun, 0,08'den büyük ve 1 arasında olması kabul edilebilir uyumun, 1'den büyük olması ise kabul edilemez uyumun bir göstergesidir (Kaplan, 2000; Schermelleh-Engel, 2003). Bir başka çalışmada RMSEA değerinin 0,05'e eşit veya daha küçük değer mükemmel bir uyuma, 0,08 ile 0,10 arasındaki altındaki değerlerin kabul edilebilir bir uyuma, 0,10'dan daha büyük değerlerin de kötü uyuma karşılık geldiği belirtilmektedir (Hayduk, 1987).

Görelî varyans ve kovaryans miktarının bir göstergesi olan GFI "0" ve "1" arasında değer alır ve bu değer 1'e yakınlığı modelin uygunluğunun daha iyi olduğu gösterir (Hair vd., 1998). Literatür bilgileri kapsamında değerlendirilmek üzere yapılan doğrulatoryıcı faktör analizi sonucunda elde edilen yol şeması Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeğinin yol şeması

Doğrulamalı faktör analizleri sonucunda elde edilen değerler, oluşturulan modelin kabul edilir bir uyuma sahip olduğunu göstermektedir. Elde edilen bu değerler ve göstergeler ölçeğin 12 maddesi ve iki boyutlu olarak kullanılabilirliğini göstermektedir (Tablo 7).

Tablo 7. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inanç ölçeğinin son hali

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum					Tamamen Katılıyorum	
01- Beden eğitimi ve spor öğretmeni olmak benim için çok önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7
02- Beden eğitimi ve spor öğretmenliği benim için ideal bir mesleki kariyerdir.	1	2	3	4	5	6	7
03- Beden eğitimi ve spor öğretiminde iyiyim.	1	2	3	4	5	6	7
04- Beden eğitimi ve spor öğretmeni olmak benim hayalimdir.	1	2	3	4	5	6	7
05- Beden eğitimi ve spor öğretmeni olmak, kendimi tatmin olmuş hissetmemi sağlar.	1	2	3	4	5	6	7
06- Beden eğitimi ve spor öğretimi tüm potansiyelime erişmemde yardımcı olur.	1	2	3	4	5	6	7
07- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin önemli sorumlulukları vardır.	1	2	3	4	5	6	7
08- Beden eğitimi ve spor dersi önemli bir derstir.	1	2	3	4	5	6	7
09- Tüm ilk ve ortaöğretim öğrencileri beden eğitimi ve spor dersi almalıdırlar.	1	2	3	4	5	6	7
10- Beden eğitimi ve spora daha fazla dikkat çekmek için çaba harcarım.	1	2	3	4	5	6	7
11- İlkokul, ortaokul ve lisede beden eğitimi ve spor diğer derslerle eşit öneme sahiptir.	1	2	3	4	5	6	7
12- Beden eğitimi ve spor dersinin önemsizleştirildiğini hissettiğimde mesleğimi savunurum.	1	2	3	4	5	6	7

Ölçek 7’li Likert tipindedir ve iki alt boyuttan oluşmaktadır, ölçekte olumsuz ifade bulunmamaktadır. Ölçeğin alt boyutları şunlardır;

Meslek Aşkı Boyutu; 1,2,3,4,5,6

Beden Eğitimi ve Sporun Değeri Boyutu; 7,8,9,10,11,12.

Veriler toplandıktan 2 hafta sonra aynı çalışma grubuna ölçek tekrar uygulandı ve Test-Tekrar Test ortalamaları arasındaki ilişki için Pearson Korelasyon testi yapıldı. Test-Tekrar Test ortalamaları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Test-tekrar test ortalamaları ve varyasyon katsayıları

	<i>n</i>	<i>X</i>	<i>SS</i>	<i>Varyasyon Katsayısı</i>
<i>Test</i>	120	6,12	0,931	0,15
<i>Tekrar Test</i>	120	6,22	0,736	0,12

İlk uygulamadan elde edilen verilere bakıldığında $n=120$ ve $X=6,12\pm 0,931$ ve 2 hafta sonra yapılan uygulamadan (Tekrar-Test) elde edilen değerler, $n=120$ ve $X=6,22\pm 0,736$ ’dır. Verilerin normal dağılıma uygunlu için varyasyon katsayısı hesaplanmıştır, varyasyon katsayısı standart sapmanın ortalamaya oranıdır (SS/X), varyasyon katsayısı 0,30’un altında olduğu görülmektedir, bu da verilerin normal dağılıma uygun olduğunu göstermektedir (Hayran ve Hayran, 2011). Test-Tekrar Test ortalamaları arasındaki ilişki için yapılan korelasyon analizi sonuçları Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9. Test-tekrar test ortalamaları arasındaki ilişki

		<i>Tekrar Test</i>
<i>Test</i>	Pearson Korelasyon	0,822*
	P	0,000
	N	120

* $p<0,01$

Test-Tekrar Test ortalamaları arasındaki ilişki için yapılan korelasyon analizi sonuçlarına göre ölçeğin korelasyon katsayısının $r=0,822$ olduğu görülmektedir. Bu değer her iki ölçüm arasında yüksek düzeyde pozitif yönde ilişki olduğunun ve ölçeğin kararlı bir yapıda olduğunun bir göstergesidir.

Tablo 10. %27’lik alt-üst grupların *t* test ile karşılaştırılması

Maddeler	%27’lik Alt-Üst Gruplar	X	SS	t	sd	p
01- Beden eğitimi öğretmeni olmak benim için çok önemlidir.	%27’lik Üst Grup	4,84	1,816	-6,717	31,000	0,000***
	%27’lik Alt Grup	7,00	0,000			
02- Beden eğitimi benim için ideal bir mesleki kariyerdir.	%27’lik Üst Grup	4,97	1,694	-6,642	31,675	0,000***
	%27’lik Alt Grup	6,97	0,177			
03- Beden eğitimi öğretiminde iyiyim.	%27’lik Üst Grup	4,75	1,481	-6,162	41,611	0,000***
	%27’lik Alt Grup	6,50	0,622			
	%27’lik Üst Grup	4,03	2,024	-8,064	31,915	0,000***

04- Beden eğitimi öğretmeni olmak benim hayalimdir.	%27'lik Alt Grup	6,94	0,246				
05- Beden eğitimi öğretmeni olmak, kendimi tatmin olmuş hissetmemi sağlar.	%27'lik Üst Grup	4,31	1,256	-10,941	36,312	0,000***	
	%27'lik Alt Grup	6,84	0,369				
06- Beden eğitimi öğretmeni tüm potansiyelime erişmemde yardımcı olur.	%27'lik Üst Grup	3,66	1,405	-11,012	38,846	0,000***	
	%27'lik Alt Grup	6,56	0,504				
07- Beden eğitimi öğretmenlerinin önemli sorumlulukları vardır.	%27'lik Üst Grup	5,56	1,413	-5,424	32,877	0,000***	
	%27'lik Alt Grup	6,94	0,246				
08- Beden eğitimi dersi önemli bir derstir.	%27'lik Üst Grup	5,97	1,492	-3,766	31,871	0,001**	
	%27'lik Alt Grup	6,97	0,177				
09- Tüm ilk ve ortaöğrenim öğrencileri beden eğitimi dersi almalıdırlar.	%27'lik Üst Grup	6,28	1,486	-2,736	31,000	0,010*	
	%27'lik Alt Grup	7,00	0,000				
10- Beden eğitimine daha fazla dikkat çekmek için çaba harcamak isterim.	%27'lik Üst Grup	5,06	2,047	-5,145	31,895	0,000***	
	%27'lik Alt Grup	6,94	0,246				
11- İlkokul, ortaokul ve lisede (ortaöğretimde) beden eğitimi diğer derslerle eşit öneme sahiptir.	%27'lik Üst Grup	4,69	1,635	-5,815	47,401	0,000***	
	%27'lik Alt Grup	6,59	0,875				
12- Beden eğitimi dersinin önemsizleştirildiğini hissettiğimde mesleğimi savunurum.	%27'lik Üst Grup	5,59	1,720	-4,498	31,655	0,000***	
	%27'lik Alt Grup	6,97	0,177				

*p<0,05; **p<0,01 ve ***p<0,001

Tablo 10 incelendiğinde herbir madde için %27'lik alt ve üst grupta bulunan beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarını ayırt edebilmektedir. “9. Tüm ilk ve ortaöğrenim öğrencileri beden eğitimi dersi almalıdırlar” maddesinde $t(31,000)=-2,736$; $p<0,05$ düzeyinde anlamlı fark vardır, %27'lik Alt Grupta ($X_{\%27'lik Alt Grup}=7,00\pm 0,000$) yer alanların ortalamaları %27'lik Üst Grup ($X_{\%27'lik Üst Grup}=6,28\pm 1,486$) yer alan öğretmen adaylarından daha yüksektir. “8. Beden eğitimi dersi önemli bir derstir” maddesinde $t(31,871)=-3,766$; $p<0,01$ düzeyinde anlamlı fark vardır, %27'lik Alt Grupta ($X_{\%27'lik Alt Grup}=6,97\pm 0,177$) yer alanların ortalamaları %27'lik Üst Grup ($X_{\%27'lik Üst Grup}=5,97\pm 1,492$) yer alan öğretmen adaylarından daha yüksektir. Bunların dışında kalan 10 madde de $p<0,001$ düzeyinde istatistiksel anlamda farklıdır (Tablo 10).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Günümüze kadar birçok araştırmada genel olarak öğretmenlik mesleğine yönelik ölçekler kullanılarak beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının veya beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin tutumları ölçülmeye çalışılmıştır. Gerek beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının gerekse beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik tutumları farklı kategorilerde ve farklı alt boyutlar ile açıklanmaya çalışılmıştır. Bu çalışmanın kapsamında ulaşılabilir kaynaklar bakımından doğrudan beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik tutum veya inanç ölçmek üzere geliştirilmiş olan ölçeğe rastlanmamıştır. Yapılan bu uyarılama çalışması ile alana özgü bir ölçme aracının literatüre kazandırılmış olacağı düşünülmektedir.

Genel olarak öğretmen yetiştirme uygulamalarında ve öğretmenlik mesleğinin çalışma koşullarında özel olarak da beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğinin çalışma koşullarında sürekli değişiklikler olmaktadır. Bu nedenle beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının beden

eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançlarını belirlemeye yönelik güncel bir ölçek uyarlanarak dilimize kazandırılmıştır. Hem açıklayıcı (AFA) hem de doğrulayıcı (DFA) faktör analizleri sonucunda ortaya çıkan sonuçlar uyarlanan ölçeğin, geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir (Tablo 3,4 ve 6). “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Mesleğine Yönelik İnanç Ölçeği” (BESÖMİÖ) olarak Türkçe formu oluşturulmuştur. Bu ölçeğin doğrudan beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik inançları ölçmesi bakımından oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

ÖNERİLER

Bu ölçek uyarlama çalışması beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarına uygulanarak test edilmiştir, mevcut beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile de yapılarak ölçeğin uygulama alanı genişletilebilir. Farklı üniversitelerin beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarına uygulanarak, ölçeğin güvenilirliği ilgili yeni referanslar elde edilebilir.

KAYNAKÇA

- Akbal, M. (2016). Beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişki. Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bartın.
- Akkaya, N. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 25, 35-42.
- Altuntaş E. A., Kul, M. ve Karataş, İ. (2016). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişintutumları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişki. International Journal of Contemporary Educational Studies (IntJCES). December 2016: 2 (2).
- Aşkar, P. ve Erden, M. (1987). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği, Çağdaş Eğitim. 121 (12), 8-11.
- Aydın, R. ve Sağlam, G. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi (mehmet akif ersoy üniversitesi örneği). Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Bahar 2012, 10(2), 257-294.
- Başar, H. (2001). Sınıf yönetimi. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Baysal, A. C. (1980). Tutum kavramına kuramsal ve uygulamalı bir yaklaşım ve işletmelerde işle ilgili tutumlar üzerine bir araştırma örneği, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bozdoğan, A. E., Aydın, D. ve Yıldırım K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 8, Sayı 2, (2007), (83-97).
- Büyüköztürk, ř. (2002). Faktör analizi: temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. Kuram ve Uygulamalarda Eğitim Yönetimi(32), 470-483.
- Camadan, F. ve Duysak, A. (2013). Farklı programlardaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması: rize üniversitesi örneği. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 0 (20), 30-42. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sakaefd/issue/11216/133946>.
- Cinpolat, T., Alıncak, F. ve Abakay, U. (2016). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. Gaziantep Üniversitesi, Spor Bilimleri Dergisi., Cilt:1, Sayı:1, 38-47.
- Çetin, ř. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi (Geçerlik ve güvenilirlik çalışması). Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 18, 28–37.
- Çöllü, E. ve Öztürk, Y. (2014). Örgütlerde inançlar-tutumlar tutumların ölçüm yöntemleri ve uygulama örnekleri bu yöntemlerin değerlendirilmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi,9(1-2), 373-404. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/selcuksbmyd/issue/11297/135079>.
- Demirci, C. (2002). Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği XI. Eğitim Bilimleri Kongresi, 23-26 Ekim, Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa.
- Demirel, Ö. (2003). Eğitim sözlüğü (2. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Doğan, C. (2002). Uludağ üniversitesi sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine karşı tutum ve

- düşünceleri. XI. Eğitim Bilimleri Kongresi, 23-26 Ekim, Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa.
- Doğan, N. ve Başokçu, T. (2010). İstatistik tutum ölçeği için uygulanan faktör analizi ve aşamalı kümeleme analizi sonuçlarının karşılaştırılması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 1(2), 65-71.
- Dündar, Ş. (2014). Reasons for choosing the teaching profession and beliefs about teaching: a study with elementary school teacher candidates. *College Student Journal*, 48(3), 445-460. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=s3h&AN=98748710&lang=tr&site=eds-live>.
- Erden, M. (1998). Öğretmenlik mesleğine giriş. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Eren, B., Çelik, M. ve Oğuz, A. (2014). Türkiye’de öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 42, 359-370.
- Eren, E. (2000). Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Erkuş, A., Sanlı, N., Bağlı, M. T. ve Güven, K. (2000). Öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 25(116), 27-32.
- Fan, Y., Keating, X. D., Liu, J., Zhou, K., Shangguan, R., and Knipe, R. (2018). Development of a scale measuring chinese preservice physical education teachers’ beliefs about the physical education profession. *The Asia-Pacific Education Researcher*, 27(5), 365. <https://doi.org/10.1007/s40299-018-0395-0>.
- Göktaş, Z. (2017). Beden Eğitimi ve spor öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Cilt: 10 Sayı: 51, s. 1288-1295.
- Göloğlu Demir, C. ve Gelişli Y. (2018). Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile mesleki görevlerine yönelik ders dışı zaman kullanımları arasındaki ilişki. *Kastamonu Education Journal*, 26(2), 487-497. doi:10.24106/kefdergi.389810.
- Gürbüz, P. ve Sunay, H. (2005). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının tutumları (ankara ili örneği). *Eğitim ve Bilim Cilt 30, Sayı 137(27-37)*.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., and Black, W. C. (1998). *Multivariate data analysis* (5th ed.). New Jersey: Pearson Education.
- Hayduk, L. A. (1987). *Structural equation modeling with lisrel essential and advances*, The John Hopkins University Press.
- Hayran, M. ve Hayran, M. (2011). Sağlık Araştırmaları İçin Temel İstatistik. Ankara: Art Ofset Matbaacılık Yayıncılık Organizasyon Ltd.Şti.
- Joreskog, K. Sörbom, D. (2001). Lisrel 8: user’s reference guide, Scientific Software International Inc.
- Kabadayı, M., Bostancı, Ö., Atan, T., Yazıcı, M. ve Evli, F. (2011). Eğitim fakülteleri ile beden eğitimi ve spor yüksekokullarında okuyan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının incelenmesi. *Türkiye Kickboks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi*. Volume: 4, Sayı:2, Ocak, 2011, ISSN: 1309-1336.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni insan ve insanlar*. İstanbul. Evrim Yayınevi.
- Kaplan, D. (2000). Evaluating and modifying structural equation models. structural equation modeling: foundations and extensions. 1st ed. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Kuzgun, Y. (2000). Meslek danışmanlığı-kuramlar uygulamalar. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MEGSB (1987). Milli eğitim temel kanunu ile ilköğretim ve eğitim kanunu. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Özbek, R., Kahyaoğlu, M. ve Özgen, N. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, IX (2), 221-232.
- Özgür, N. (1994). Öğretmenlik mesleğine karşı tutum. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Özlü, Ö. (2001). Ortaöğretim öğrencilerinin matematiğe karşı tutumları. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İstanbul.
- Pehlivan, Z. (1996). Beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin okudukları bölüme, derslerine, öğretim elemanlarına ve arkadaşlarına yönelik tutumlarının akademik başarılarıyla karşılaştırılması. IV. Spor bilimleri kongresi bildiri özetleri, 1-3 Kasım 1996. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayını.
- Robbins, S. (1994). Örgütsel davranışın temelleri (Çev: Sevgi Ayşe Öztürk), Eskişehir: ETAM Basım Yayın.
- Sandıkçı, M. ve Öncü, E. (2013). Beden eğitimi öğretmen adayları ile diğer öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının karşılaştırılması, *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, s.4(1), ss.135-151.
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. and Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: tests of signficance and descriptive ve goodness of fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Schumacher R. E., and Lomax R. G., (2004). *A beginner’s guide to sem*, 2nd ed, lawrence erlbaum associotes, publishers, new jersey.
- Semerci, Ç. (1999). Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ölçeği, *Eğitim ve Bilim*, 23 (111), 51-55.
- Semerci, N. ve Semerci, Ç. (2004). Türkiye’de öğretmenlik tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (1), 137-146.
- Tanrıoğen, A. (1997). Buca Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 55- 58.

- Temel, A. (1990). Fen-Edebiyat fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına öğretmenlik formasyon programının etkisi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (1), 180-191
- Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (3), 461-486.
- Tufan, E. ve Güdek, B. (2008). Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 25-40.
- Türker, N. ve Turanlı, N. (2008). Matematik eğitimi derslerine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (3), 17-29.
- Ünlü, H. (2011). Beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeği (BEÖYTÖ) geliştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11, 4, 2005-2020.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, S.12(45), ss.109- 127.
- Üzüm, H., Yalçın, H. B., Biçer, B., Yüktaşır, B. ve Yıldırım, Y. (2015). Beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleklerine karşı tutumları. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(1-4), 1-10.
- Yalız, D. (2010). Anadolu üniversitesi beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 7-14.
- Yanık, M. ve Çamlıyer, H. (2013). Ortaöğretimde beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *International Journal of Human Sciences*, 10(2), 691-705.
- Yaşlıoğlu M. M. (2017). Sosyal bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*. Vol/Cilt: 46, Special Issue/Özel Sayı 2017, 74-85. ISSN: 1303-1732 – <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/iuisletme>.
- YÖK (2018). Öğretmen yetiştirme lisans programları http://www.yok.gov.tr/documents/10279/41805112/AA_Sunus_+Onsoz_Uygulama_Yonergesi.pdf Erişim; 24.11.2018, 23-24.